

FINANSTILSYNETTHE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Til styret i Sparebanken Vest
Postboks 7999
5020 BERGEN

Vår referanse
24/18439
Deres referanse

03.04.2025

Tilsynsrapport

1 Innledning

Finanstilsynet gjennomførte tilsyn 26. og 27. november 2024 med Sparebanken Vest og det heleide datterforetaket Sparebanken Vest Boligkreditt AS. Formålet med tilsynet var å vurdere styring og kontroll samt eksponering når det gjelder bankens og boligkredittforetakets likviditets- og finansieringsrisiko.

2 Finanstilsynets oppsummering

Finanstilsynet har merket seg at Sparebanken Vests likviditetssituasjon er tilfredsstillende, men at konsernet har en høy avhengighet til markedsfinansiering. Finanstilsynet mener det er en risiko som det er viktig at banken hensyntar gjennom ulike tiltak som styrker finansieringen og kontrollfunksjonene. Finanstilsynet mener banken og boligkredittforetaket bør ha rammer for å sikre en tilstrekkelig løpetid for markedsfinansiering. Stresstestene bør utføres og rapporteres til styret minst hvert kvartal for å synliggjøre utfordringer og mulige svakheter ved virksomheten. Kontrollmiljøet bør styrkes.

Finanstilsynet noterer fra styrets svar datert 3. mars 2025 at styret har fulgt opp flere forhold. Finanstilsynet tok opp i foreløpig tilsynsrapport og gjennomført tiltak. Dette arbeidet må også ses i lys av at Sparebanken Vest, og Sparebanken Vest Boligkreditt AS, er i en fusjonsprosess med konsernet Sparebanken Sør. Finanstilsynet legger til grunn at det nye bankkonsernet, Sparebanken Norge, hensyntar de forhold som Finanstilsynet har merknader til.

3 Finanstilsynets merknader

Tydeligere avklaring av styrets risikotoleranse

CRR/CRD-forskriften § 12 angir krav til foretakenes likviditetsstrategi, herunder risikotoleransen. Finanstilsynet anser rammer og mål som en viktig operasjonalisering av risikotoleransen. Finanstilsynet mener styret i banken mer tydelig bør fastsette konsernets risikotoleranse og operasjonalisere denne i rammer og mål for virksomheten.

Finanstilsynet merker seg fra bankens svar på foreløpig tilsynsrapport at styret nå har vedtatt to nye rammer. Videre noteres at banken er i prosess med å etablere et nytt overordnet risikostyringsdokument, hvor det vil komme frem tydeligere beskrivelse av bankens risikoappetitt for likviditet og finansiering.

Regulatoriske krav og forventninger

CRR/CRD-forskriften § 37 angir at en bank skal ha en klar organisasjonsstruktur, og ha retningslinjer som sikrer tilstrekkelig arbeidsdeling. Ledere for enheter innenfor likviditets- og finansieringsrisiko skal iverksette tilstrekkelig internkontroll og løpende vurdere gjennomføringen av internkontrollen. Vurderingen av om internkontrollen har vært gjennomført på en tilfredsstillende måte, skal oppsummeres og dokumenteres minimum årlig.

CRR/CRD-forskriften § 38 stiller krav om at en bank skal ha en risikokontrollfunksjon som har tilstrekkelig kompetanse og ressurser for overvåking, oppfølging og rapportering av risiko, herunder likviditets- og finansieringsrisiko. Internrevisjonen skal etter finansforetaksloven § 8-16 jevnlig kontrollere at likviditets- og finansieringsvirksomheten er organisert og drives på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende krav.

Finanstilsynet mener banken må påse at det er tilstrekkelig uavhengighet mellom enhetene i førstelinjen og andrelinjen i rapporteringen. Finanstilsynet mener at ressursene er på et minimumsnivå i Avdeling kapitalanalyse og operasjonell risiko og at de bør styrkes for å sikre en god andrelinjes kontrollfunksjon. Finanstilsynet ber banken vurdere om ansvaret for likviditets- og finansieringsrisiko i Risk Management burde skilles fra de andre ansvarsområdene i avdelingen for å tydeliggjøre ansvaret og klargjøre rapporteringslinjen til Konserndirektør risikostyring.

Finanstilsynet har notert fra bankens svar på foreløpig tilsynsrapport at ressursituasjonen vurderes som adekvat nå, men må uansett vurderes grundig i forbindelse med sammenslåingen med Sparebanken Sør. Styret har notert seg anbefalingen fra Finanstilsynet som gjelder organisering, og vil vurdere dette nærmere når organiseringen i det fusjonerte bankkonsernet skal fastsettes.

Brudd på forskriftskrav og interne styringsrammer

CRR/CRD-forskriften § 2 andre ledd nr. 2 gjelder likviditetsreservekravet (LCR) på 100 prosent. Forskriftens tidligere § 11 stilte krav til LCR i valuta på 50 prosent for NOK og 100 prosent for andre valutaer. (Dette er fra 1.1.2025 dekket av Pilar 2-krav til de aktuelle foretakene).

Finanstilsynet viser til at banken har rapportert om brudd på det regulatoriske minstekravet til LCR total og LCR i euro, samt brudd på interne rammer for de samme indikatorene, for Sparebanken Vest og Sparebanken Vest Boligkreditt AS.

Finanstilsynet har notert seg fra styrets svar på foreløpig tilsynsrapport at etter bruddene har banken gjennomført evalueringer og det er innført spesifikke risikoreduserende tiltak. Styret viser videre til det høsten 2024 ble innført mer grunnleggende tiltak som styrker kontrollen ytterligere. Styret understreker at banken har rutiner for rapportering og håndtering av brudd på rammer (både interne og ekstern), og at kravet om umiddelbar varsling til Finanstilsynet ved brudd på regulatorisk krav er tydeliggjort.

Etterlevelse av mål for innskuddsdekning

Finanstilsynets modul for likviditetsrisiko viser blant annet til beste praksis for banker er å holde en høy innskuddsdekning, samt å styre og overvåke innskuddssammensetningen med rammer tilpasset bankens forretningsmodell. Finanstilsynet har merket seg at banken over noe tid har vært i brudd med den interne rammen for innskuddsdekning. Finanstilsynet mener videre at det bør innarbeides i rapportering til styret hvor stor andel av bankens innskudd som er innenfor sikringsfondsgrensen ettersom dette anses som mer stabile innskudd.

Finanstilsynet har merket seg fra styrets svar på foreløpig tilsynsrapport at banken nå har innført en ramme for andel innskudd innenfor sikringsfondsgrensen, og at dette nå rapporteres kvartalsvis til styret. Finanstilsynet har notert seg styrets kommentar om at innskuddsdekning er høyt på bankens strategiske agenda.

Behov for løpetidsrammer for markedsfinansieringen

Finanstilsynets modul for likviditetsrisiko viser til betydningen av å holde markedsfinansieringen langsiktig og diversifisert med god spredning av forfallene.

Finanstilsynet noterer fra styrets svar på foreløpig rapport at styret nå har innført rammer for volumvektet løpetid på markedsfinansiering og konsentrasjon av forfall.

180-dagers-kravet til likviditet i sikkerhetsmassen bør rapporteres til bankens styre

Finansforetaksloven § 11-12 (3) krever at et OMF-foretaks sikkerhetsmasse til enhver tid skal ha en likviditetsbuffer som minst tilsvarer netto likviditetsutgang i OMF-programmet 180 dager frem i tid.

Finanstilsynet viser til at "ledelsesinformasjon" fra boligkredittforetaket viser status for 180-dagers-kravet, men at risikorapporten til bankens styre ikke viser tilsvarende informasjon. Finanstilsynet mener bankens styre bør holdes informert om status for alle regulatoriske krav til virksomheten.

Finanstilsynet noterer fra styrets svar på foreløpig tilsynsrapport at boligkredittforetakets 180-dagers krav vil bli inkludert i rapportering til bankens konsernstyre ved kvartalsrapportering per første kvartal 2025.

Etterkontroll av prognoser

CRR/CRD-forskriften § 15 krever at foretaket skal ha metoder for å identifisere, måle og overvåke netto innlånsbehov og finansieringsposisjoner til enhver tid basert på poster i og utenom balansen, som skal brukes til å identifisere, måle og overvåke likviditetsrisikoen. Foretaket skal utarbeide prognoser for fremtidig likviditetsbehov.

Finanstilsynets viser til at banken i ILAAP har prognoser for konsernets finansieringsbehov og finansieringsløsninger, og at disse gir en ryddig og lettfattelig oversikt over hvor finansieringsbehovet stammer fra og hvordan det er tenkt dekket. Finanstilsynet mener at det ligger et forbedringspotensiale i å etterkontrollere ("backteste") tidligere prognoser og orientere om dette som en del av presentasjonen til styret i kvartalsrapportene. Finanstilsynet mener at dersom etterkontrollene viser stort samsvar mellom prognose og realisert resultat, vil en kunne anta at nye prognoser har god utsagnskraft. Finanstilsynet poengterte også at det bedrer informasjonen til styret dersom avvikene blir tydeliggjort og forklart for styret.

I styrets svar på foreløpig tilsynsrapport understreker styret at finansieringsplanen fra ILAAP oppdateres gjennom året, og følges opp minimum månedlig i bankens finansieringskomite. Finanstilsynet har merket seg at styret er enig i Finanstilsynets anbefaling om å orientere styret gjennom året om hvor godt finansieringsplanen treffer i forhold til reelt finansieringsbehov og vil gjennomføre dette fra og med 2025.

Mer frekvent rapportering av stresstester

CRR/CRD-forskriften § 16 krever at foretak regelmessig gjennomfører stresstester for å vurdere likviditetssituasjonen. Stresstestene skal omfatte alternative scenarier med ulike tidshorisonter som dekker foretaksspesifikke hendelser, markedsrelaterte hendelser samt kombinasjoner av disse hensyntatt poster både i og utenom balansen. Beste praksis tilsier at relevante stresstester utføres og rapporteres hvert kvartal.

Finanstilsynet viser til at mens det i konsernets ILAAP utføres fem stresstester av likviditets- og finansieringsutviklingen, er det i hovedsak bare én som oppdateres løpende gjennom året.

Finanstilsynet understreker at mer frekvent og omfattende stresstesting, gjennom den innsikt i mulige utviklingstrekk det gir, er nyttig for blant annet å avverge brudd på regulatoriske krav.

Finanstilsynet mener at banken i ILAAP bør innarbeide økt mislighold som en komponent som stresser overpantsettelsen i OMF-foretaket. Finanstilsynet viser også til at brå endringer, f.eks. større enn fem prosent, i valutakursen mellom norske kroner og euro, bør inngå i stresstesten.

Finanstilsynet noterer fra styrets svar på foreløpig tilsynsrapport at Finanstilsynets vurderinger tas til etterretning, og at banken vil gjennomføre og rapportere stresstester fra ILAAP til styret med hyppigere frekvens, minimum kvartalsvis, fra 2025.

Vi ber foretaket sende kopi av dette brevet til revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonsleder

Dag Bjørneset
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.